

D R E P T U L

LEGISLAȚIUNE — DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — ECONOMIE POLITICĂ

DIRECTOR: C. G. DISSESCU

PRIM-REDACTOR: V. ATHANASOVICI

Redactori: PAUL NEGULESCU, DEMETRU NEGULESCU, ALEX. CERBAN, G. MEITANI, G. G. DANIELOPOLU
G. C. CRISTESCU, SILIU RĂDULESCU

ZIARUL APARE
JOIA ȘI DUMINECĂ

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA: STRADA DOAMNEI, 20

REDACTOR-ADMINISTRĂTOR
B. P. RĂDULESCU

ABONAMENTELE

se fac pe an și pe jumătate de an
la 1 Ianuarie și 1 Iulie
Dela 1 Iulie până la 1 Sept. ziarul nu apare

GRIGORE G. PĂUCESCU
FONDATOR-PROPRIETAR

Un număr: 50 bani
Un număr vechin 1 leu

COSTUL ABONAMENTULUI

Pe an, 40 lei; pe jumătate an, 20 lei
Studentzii plătesc pe jumătate
Pentru străinătate se adaugă timbrul posta

S U M A R

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ. — *Inalta Curte de casațiune și justiție, secțiuni-unite*: Petre Gh. Ștefan cu Petre Ștefan.

Curtea de apel din București, secțiunea I: Ion I. Iordan cu Gh. Tudor Manolescu.

Tribunalul Iași, secțiunea I: Tănase Ionescu cu Direcția C. F. R. *Observație de d-l D. Alexandrosco.*

Buletinul publicațiilor judiciare.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIUNE ȘI JUSTIȚIE

SECȚIUNI-UNITE

Audiența dela 15 Noembrie 1912

Președinta d-lui G. N. Bagdat, prim-președinte

Petre Gh. Ștefan cu Petre Ștefan

ÎNCHERI PREMERGĂTOARE. — ÎNCHERI DE ORCE FEL. — SENSUL ACESTOR CUVINTE. — ART. 94 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE DELA 1908 ȘI ART. 323 PR. CIVILĂ.

ESIURE DIN INDIVIZIUNE. — ADMITERE ÎN PRINCIPIU. — ÎNCHERE. — APEL. — ADMISIBILITATE. — ART. 94 DIN LEGEA JUDECĂTORIILOR DE OCOALE ȘI ART. 323 PR. CIVILĂ.

1° Prin cuvintele «încheeri de orce fel» cuprinse în art. 94 din legea judecătoriilor de ocoale, ca și prin cuvintele «încheeri premergătoare», din art. 323 pr. civilă, se înțelege acele dispozițiuni luate de judecător înainte de judecata asupra fondului și care contribuiesc la deslegarea pricinei.

2° Când într'o instanță de eșire din indiviziune se ridică contestațiuni asupra calității de erede, raportului, cotității disponibile, determinarea masei succesoriale de împărțit, etc, încheerile pe cari fie judele de ocol, fie tribunalul ca primă instanță,

le pronunță asupra unor asemenea chestiuni, nu intră în categoria încheerilor prevăzute de art. 94 din legea judecătoriilor și art. 323 din procedura civilă, care n'ar putea fi atacate cu apel decât odată cu apelul în contra hotărârii pronunțată asupra operațiunilor propriu zise de împărțeală și a omologărei lor, ci sunt adevărate hotărâri de fond, de oarece prin ele se stabilește calitatea și drepturile respective ale coîmpărțitorilor.

No. 11. — Casată, după divergință, în urma recursului făcut de Petre Gh. Ștefan, sentința tribunalului Ilfov, secțiunea II, No. 253 din 1911, dată în proces cu Petre Ștefan.

S'au ascultat: citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier V. Bossy; d-l avocat St. Marinescu-Bolintin, în desvoltarea motivului de casare; d-l avocat Chiriacescu, în combateri; d-l procuror general Sc. Popescu, în concluziuni pentru armiterea recursului.

Curtea, deliberând,

Asupra motivului de casare invocat:

«Greșită interpretare și deci falsă aplicare a art. 9 din noua lege a judecătoriilor de ocoale, pusă în aplicare la 1 Maiu 1908. Violarea art. 95 din aceeaș legiuire, combinat cu art. 316 pr. civilă și exces de putere. În adevăr, încheerile de admitere în principiu, date în materie de partagiu, fiind adevărate cărți de judecată, de vreme ce stabilesc vocațiunea coerezilor și cătimea cu care participă la masa succesorală, apelul împotriva lor este nu numai admisibil, dar chiar necesar. Or, tribunalul hotărînd din contra, tălmăcește greșit susmenționatele texte și săvârșește prin urmare o eroare de fapt».

Având în vedere că Petre Ștefan, făcând recurs în contra sentinței cu No. 253 din 1911 a tribunalului Ilfov, secția II, pronunțată în procesul de împărțeală de moștenire ce-l are cu Petre Ștefan, secțiu-

nea I a acestei Inalte Curți, unde recursul a fost repartizat pentru a fi judecat, a făcut divergință; asupra diverginței, neputându-se întruni majoritatea de voturi cerută de art. 20 din legea organică a acestei Inalte Curți, recursul a fost trimis în cercetarea secțiunilor-unite, conform aceluiaș articol din zisa lege organică;

Având în vedere că, din sentința supusă recursului, rezultă că intimatul Petre S. Stefan a intentat acțiune la judecătoria de ocol competentă, contra reclamanțului Petre Stefan, pentru eșire din indiviziune și împărțirea averii rămasă pe urma defunctului Stefan Rădulescu, acțiune care a fost admisă în principiu de judele de ocol, prin încheerea sa din 3 Noembrie 1910, prin care a ordonat eșirea din indiviziune și a dispus a se procede mai departe la operațiunile de împărțea; că, în contra acestei încheeri, Petre Stefan făcând apel, tribunalul Ilfov, prin sentința supusă recursului, a respins apelul ca inadmisibil pe motiv că, conform art. 94 din legea judecătoriilor de ocoale din 1908, cum și art. 323 din procedura civilă, apelul este inadmisibil;

Considerând că, prin cuvintele *încheeri de orice fel* din art. 94 suscitată, ca și prin *încheeri premergătoare* din art. 323 pr. civilă, se înțelege acele dispozițiuni luate de judecător înainte de judecata asupra fondului, dispozițiuni cari contribuiesc la deslegarea pricinii;

Considerând că, într'o instanță de eșire din indiviziune, când se ridică contestațiuni asupra calității de erede, raportului, cotităței disponibile, determinarea masei succesorale de împărțit, etc., încheerile pe cari, fie judele de ocol, fie tribunalul ca primă instanță, le pronunță asupra unor asemenea chestiuni, nu intră în categoria încheerilor prevăzute de art. 94 din legea judecătoriilor de ocoale și art. 323 din procedura civilă, cari n'ar putea să fie atacate cu apel decât odată cu apelul în contra hotărârii pronunțată asupra operațiunilor propriu zise de împărțea și a omologării ei, de oarece acele contestațiuni se referă la chestiuni cari constituiesc însuși fondul dreptului în materie de împărțea; că, prin urmare, adevărata hotărâre de fond asupra unei cereri de eșire din indiviziune, este chiar hotărârea prin care se stabilește calitatea și drepturile respective ale coîmpărțitorilor, raporturile, cotitatea disponibilă, determinarea masei succesorale de împărțit, etc., în urma căreia se procede la operațiunile propriu zise ale împărțea, iar nu hotărârea ultimă, care nu face decât să omologhe operațiunile de împărțea făcute în executarea hotărârii de fond, care ordonă facerea împărțea și prin care se stabilește toate datele pe temeiul cărora are să se facă împărțea;

Considerând că, dacă din expunerea de motive care însoțește legea judecătoriilor de ocoale, se zice că și hotărârea prin care se admite în principiu cererea de

eșire din indiviziune se va ataca cu apel tot numai odată cu cartea de judecată, prin care se va fi desăvârșit împărțea, din aceasta nu se poate trage un argument în favoarea doctrinei stabilită de tribunal prin hotărârea adusă în recurs, întrucât această dorință exprimată în expunerea de motive n'a luat ființă, ea nu a fost admisă de legiuitor, nu se găsește trecută în textul art. 94 din legea judecătoriilor de pace, și o asemenea dispozițiune, care eră o excepție la principiul de procedură, că hotărârile asupra fondului sunt susceptibile de apel, urmă să fie expres prevăzută în lege pentru a fi aplicabilă și încheerilor care rezolvă chestiunile de fond ale acțiunii de împărțea;

Că, astfel fiind, când tribunalul a declarat neadmisibil apelul făcut de recurent în contra încheerii judelei de ocol, încheere care rezolvă chestiunile ce se refereau la fondul acțiunii de împărțea, și care serveau de bază împărțea, a aplicat greșit textele de lege menționate și prin urmare mijlocul de casare fiind întemeiat, ca să a fi admis ca atare.

Pentru aceste motive, casează.

CURTEA DE APEL DIN BUCUREȘTI

SECȚIUNEA I

Audiența dela 13 Septembrie 1912

Președința d-lui V. Antinescu, consilier

Ion I. Iordan cu Gheorghe Tudor Manolescu

VÂNZARE. — CONTESTAȚIE. — INSTANȚĂ. — DREPTUL EI DE A EXAMINA PE CALE DE CONTESTAȚIE VALIDITATEA TITLURILOR DE PROPRIETATE. VÂNZARE. TRANSCRIPTIUNE. — ACT NETRANSCRIS. — VÂNZĂTOR. — TERȚIL. — ART. 1295 ȘI 1802 C. CIV. — ART. 723 PR. CIV.
VÂNZARE. — LIPSA TRANSCRIPTIUNEL. — TRANSMITEREA IMOBILULUI. — SUCCESOR CU TITLU PARTICULAR AL VÂNZĂTORULUI ORIGINAR.
PRESCRIPTIUNE. — JUST TITLU ȘI BUNĂ CREDINȚĂ. — VÂNZARE FĂCUTĂ DE ADEVĂRATUL PROPRIETAR. — ART. 1895 C. CIV.
PRESCRIPTIUNE. — TITLU NUL. — ART. 1895 C. CIV.
TRANSCRIPTIUNE. — ÎMPEDICARE. — VICLENIE. — ART. 723 PR. CIV.

1° Atât în interesul bunei administrațiuni a justiției cât și din împrejurarea că nici un text de lege nu oprește pe judecători ca în instanța de contestație să nu poată intra în fondul afacerii și cercetă validitatea actelor pe care părțile își sprijină drepturile lor, urmează că și pe această cale Curtea poate să examineze care din titlurile prezintate sunt de natură a stabili dreptul de proprietate al părților.

2° Potrivit art. 1295 și 1802 din codul civil și art. 723 urm. proc. civ., proprietarul unui imobil transmite cumpărătorului proprietatea acelui imobil, însă dacă acesta nu transcrie actul, vânzătorul rămâne tot proprietar față de terțele persoane, astfel că poate să revândă imobilul altuia.

3° Dacă cel care n'a transcris actul, vinde la rândul său altei persoane, care transcrie, această

persoană nu poate să opună transcripțiunea sa celui de al doilea cumpărător dela proprietarul original, deși are o transcripție anterioară, fiindcă mai întâiu nu poate avea mai multe drepturi decât autorul său care, prin lipsa transcripțiunei, n'a devenit proprietar față de terții și, în urmă, pentrucă titlu primului achizitor nefiind transcris, nu poate fi opozabil succesoriului cu titlu particular al vânzătorului originar care a transcris,

4° Prescripțiunea achizitivă cu just titlu și bună credință presupune o transmitere *a non domino* și care are de scop acoperirea oricărui viciu rezultând din lipsa dreptului de proprietate a autorului transmisiunei, iar nu, cum este în speță, o transmitere făcută de adevăratul proprietar care a investit pe cumpărător cu dreptul de proprietate.

5° Un act nul nu poate servi ca just titlu pentru prescripția de zece ani.

6° Simpla cunoștință că imobilul mai fusese vândut, nu constituie cazul de viclenie prevăzut de art. 423 pr. civ. Cuvântul „viclenie“, în urma modificării procedurii civile din 1900, se referă nu la buna sau reaua știință a celui care transcrie, ci la manopere doloase întrebuintate de parte pentru a se împedica sau întârzia transcripțiunea.

No. 172.— S'au ascultat : d-l avocat B. Dimitropol, pentru apelant ; d-l avocat B. Cernea, în combateri.

Curtea,

Având în vedere apelul făcut de Ion I. Iordan în contra sentinței tribunalului Dâmbovița cu No. 761 din 19 Noembrie 1911 ;

Având în vedere că, prin acea sentință, tribunalul a admis contestația făcută de intimatul George Tudose Manolescu, în contra executării actului de vânzare autenticat de acel tribunal sub No. 766 din 1911 și transcris la No. 2695 din 1911, executare efectuată de portărelul G. Nițescu prin procesul-verbal din 13 August 1911 ;

Având în vedere că, pe de altă parte, apelantul Iordan a pretins că contestația lui Manolescu nu poate fi fondată și din punctul de vedere că el este proprietar al terenului în litigiu în baza unui act de vânzare autentic și transcris la 7 Iunie 1911 anterior actului lui Manolescu care este transcris la 25 Iunie 1911 ast-fel că, în baza art. 723 din p. civ., titlul său prevalează pe acela al intimatului ; însă a cerut Curței ca chestiunea proprietății și validității titlurilor să fie rezervată lui Manolescu a se discuta pe cale principală, fiind că instanța de contestațiune are o competență cu totul limitată și anume, aceia de a se ști cine anume posedă cu titlu de proprietar imo-

bilul în litigiu la data când portărelul a operat punerea în posesiune a lui Ion I. Iordan ;

Având în vedere, însă, că atât în interesul unei bune administrații a justiției, cât și din împrejurarea că nici un text de lege nu oprește pe judecători ca în instanța de contestație să nu poată intra în fondul afacerii și cerceta validitatea actelor pe cari părțile își sprijină drepturile lor, urmează că și pe această cale Curtea poate să examineze care din titlurile prezentate sunt de natură a stabili dreptul de proprietate ;

Considerând că, în speță, situațiunea părților se prezintă ast-fel : Isaia Lerescu a vândut în 1891 terenul lui Mateescu prin act sub semnătură privată netranscris. Acesta l'a revândut, la 7 Iunie 1911, lui Ion Iordan, care în aceeași zi a transcris actul. Mai târziu, d-na Iulian reprezentând pe Isaia Lerescu ca fică și moștenitoare unică, vinde acelaș imobil lui Manolescu care transcrie actul la 25 Iunie 1911, posterior transcripției făcută de Iordan. Chestiunea este a se ști : conflictul invindu-se între Iordan și Manolescu, care din cele două acte de vânzare are prioritate ?

Considerând că, în baza art. 1295 și 1802 din codul civil și a art. 723 și următoarele din procedura civilă, proprietarul unui imobil transmite cumpărătorului proprietatea acelui imobil, însă, dacă acesta nu transcrie actul, vânzătorul rămâne tot proprietar față de terțiile persoane, ast-fel că poate să-l revândă altuia ;

Că, dacă cel care n'a transcris actul îl vinde la rândul său altei persoane, care transcrie, această persoană nu poate să-i opue transcripțiunea sa celui d'al doilea cumpărător de la proprietarul original, deși are o transcripțiune anterioară, fiind că, mai întâi nu poate avea mai multe drepturi de cât autorul său care, prin lipsa transcripțiunei, n'a devenit proprietar față de terții, și în urmă pentru că, titlul primului achizitor ne fiind transcris, nu poate fi opozabil succesoriului cu titlu particular al vânzătorului originar care a transcris ;

Considerând că, în cazul nostru, Mateescu neavând actul său de cumpărare transcris, nu a putut fi proprietar față de Manolescu, *ayant cause* al lui Isaia Lerescu, și, în acest caz Ion Iordan a cumpărat de la un non domino față de Manolescu ;

Că, deși Ion Iordan a transcris actul, însă, această transcripțiune nu-i ajută la nimic, fiind că, știut este că transcripțiunea are de efect publicitatea, iar nu să consolideze dreptul de proprietate în profitul cumpărătorului. Această transcripție îi poate servi față numai de celelalte persoane către cari Manolescu ar mai fi vândut odată imobilul deja înstrăinat lui Iordan ;

Că, ar fi un pericol pentru siguranța transacțiilor, dacă s'ar admite ca cumpărătorul dela primul

vânzător să nu-și transcrie actul și că ar fi suficient ca cel d'al doilea cumpărător să transcrie pe al său, pentru ca acest act să fie opozabil succesorilor cu titlu particular ai vânzătorului originar. În adevăr, după sistemul legii noastre (art. 1820 c. civ. combinat cu art. 112 al. final al regulamentului pentru serviciul interior al tribunalelor și grefelor din 31 Mai 1909), căutările în registrele de transcripțiuni se fac pe numele persoanei care conferă dreptul supus acestei formalități, și, în cazul nostru, Manolescu căutând registrele și negăsind trecută în ele vre-o mutațiune a proprietății aceluși teren făcută de Isaia Lerescu către Mateescu, el a putut crede că cel d'întâi era încă proprietar și a putut cumpăra fără teamă de la succesoarea lui universală;

Că, Ion Iordan era dator ce, atunci când a voit că devie proprietar pe imobilul în litigiu, să nu fi cumpărat până ce Mateescu nu și-ar fi transcris actul dela Lerescu;

Că, de asemenea, nu este suficient ca în actul de cumpărare al subachiziitorului să se facă mențiune de numele și titlurile proprietarilor precedenți pentru a putea fi opozabil terților, fiind că legea cere ca fie care act de transmisiune a proprietății să fie supus formalității transcrierii și fiind că, după cum s-a arătat mai sus, căutările în registre se fac pe nume cari conțin numai pe ale părților cari au figurat în actul ce se transcrie, iar nu și al precedenților proprietari;

Considerând că, apelantul a mai opus și prescripția de 10 ani bazată pe buna credință și just titlu, de oarece Mateescu, autorul său, a posedat terenul în litigiu în baza actului de cumpărătoare netranscris de la Isaia Lerescu, cu data de 19 Octombrie 1891, cerând a dovedi posesiunea cu alți martori dacă cei ascultați de tribunal nu sunt de ajuns;

Considerând că apelantul mărturisește că, Mateescu a cumpărat imobilul direct de la adevăratul proprietar Isaia Lerescu;

Considerând, însă, că prescripția achisitivă cu just titlu și bună credință presupune o transmitere a non domino și are de scop acoperirea ori căruși vițiu rezultând din lipsa dreptului de proprietate a autorului transmisiunii, iar nu cum este în speță, o transmitere făcută de adevăratul proprietar care l'a investit cu dreptul de proprietate. Cas. I, *Dreptul* No. 20 din 1912;

Că, afară de aceasta, titlul de care se prevalează apelantul fiind actul de vânzare al lui Mateescu de la Lerescu, cum acest act nu este transcris, el nu poate fi opozabil lui Manolescu care are act transcris, ast-fel că față de dânsul actul este nul, și un act nul nu poate servi de just titlu pentru prescripția de 10 ani;

Considerând că, apelantul a mai obiectat că Manolescu, prin viclenie, a împiedicat pe Mateescu ca să-și transcrie actul de cumpărare de la Isaia Lerescu, ast-fel că, în acest caz, el nu se mai poate prevala de transcripțiunea actului său conform art. 723 din pr. civ. mai cu seamă că avea cunoștință că acel imobil era odată vândut;

Considerând că simpla cunoștință că imobilul mai fusese vândut, nu constituie, tot după art. 723 din pr. civ., un caz de viclenie, dar, afară de aceasta, cuvântul „viclenie“ în urma modificării procedurii civile din 1900, se referă nu la buna sau reaua credință a celui care transcrie, ci la manopere doloase întrebuintate de parte pentru ca să împiedice sau să întârzie transcrierea. Or, în speță, apelantul Ion Iordan nici în instanță, nici prin concluziuni scrise, nu a articulat în ce fapte constau manoperile lui Manolescu, nu a arătat nici locul nici timpul când le-a comis, ast-fel că din acest punct de vedere cererea de martori nu poate fi admisă;

Considerând că, tot apelantul Ion Iordan a mai cerut să-i-se încuviințeze martori ca să dovedească simulațiunea actului de cumpărare al lui Manolescu de la d-na Maria Julian cu data 24 Mai 1911;

Considerând, însă, că această cerere nu a fost propusă și discutată în instanță, ci numai prin concluziunile scrise depuse la Curte, ast-fel că ea nu poate fi ținută în seamă;

Considerând că apelantul a mai pretins să i-se admită și o verificare de scripturi, pentru a se constata că actul olograf al lui Lerescu către Mateescu, cu data de 19 Octombrie 1891, este scris și subscris de autor;

Considerând însă că, această verificare este inutilă, întru cât actul în cestiune, după cum s'a arătat mai sus, nu poate fi opus lui Manolescu, ne fiind transcris, ast-fel că, chiar dacă ar emana de la Lerescu, el nu are nici o valoare față de Manolescu;

Având în vedere că, Ion Iordan a cerut să fie introdus în instanță și Vasile (Sergheie) I. Manolescu fiindcă, în cursul procesului, terenul pentru care se judecă cu Manolescu l'a vândut celui d'ântâi cu actul autentificat de tribunalul Dâmbovița la No. 1903 din 1912 și transcris la No. 3371 din 1912;

Având în vedere însă că, Vasile I. Marinescu n'a pus nici o concluziune în instanță, de și a fost interpelat.

Pentru aceste motive, redactate de d-l consilier V. Antinescu, în majoritate, respinge apelul.

Semnați: V. Antinescu, D. Mavrodin, Em. Miculescu.

- *Opiniune*

Subsemnatul difer de părerea majorității și sunt

pentru admiterea apelului, făcut de Ioan I. Iordan pentru următoarele motive :

Sunt constante în fapt următoarele împrejurări :

(Urmează expunerea faptelor).

Având în vedere că este netăgăduit că până la 19 Octombrie 1891, terenul în litigiu a fost proprietatea lui Isaia Lerescu, și că la această dată Isaia Lerescu, vânzându-l prin act subsemnată privată, dar netranscris, lui Ion Mateescu, acest teren a eșit definitiv din patrimoniul lui ca și a moștenitorilor lui, deci și a d-nei Iulian ; că, aceasta dacă l-a vândut posterior lui Manolescu, a vândut un teren ce nu-i mai aparține. E drept însă că față de terții, acest act al lui Ioan Mateescu n'a avut acelaș efect, n'a avut de efect de a consolida *erga omnes* această cumpărare. Cum însă Ioan Iordan, cumpărătorul ulterior prin actul din 7 Ianuarie 1911, a înscris la această dată titlul de proprietate ce-l avea pentru acelaș teren dela Mateescu, primul cumpărător, și anterior transcrierii lui Mateescu, vițiul netranscrierii, al neopozabilității față de terții a acestui act s'a acoperit la această dată, căci tocmai posterior acestei date, la 24 Iunie 1911, a intervenit transcrierea actului de vânzare dintre d-na M. Iulian, dintre *a non domino* și dintre G. Manolescu, noul cumpărător, care de sigur știa că socrul său cumpăraseră, încă din 1891, acel teren dela autorul d-nei Iulian, dela Isaia Lerescu, fiindcă îl stăpânise pentru socrul său o serie de ani. Vânzarea și transcrierea anterioară a actului lui Ioan Iordan față de a actului lui G. Manolescu emanând dela d-na Iulian, fiind referitoare la acelaș teren din comuna Vârfurile, județul Dâmbovița, a avut darul de a face cunoscut tuturor că terenul cuprins în actul lui Ioan Iordan, emanat dela Ioan Mateescu s'a transmis definitiv lui Ioan Iordan, indiferent dacă primul act dintre Isaia Lerescu și Ioan Mateescu nu s'a transcris, căci s'au găsit și se găsec față în față două acte de transmitere de proprietate, unul emanând prin seria vânzărilor dela adevăratul proprietar și transcris anterior celui dela doilea ; altul emanând dela un *a non domino*, posterior celui d'întăiu, actul Manolescu ;

Considerând că, faptul negăsirei în opisul alfabetic dela registrele de transcriere a numelui primului vânzător, al lui Isaia Lerescu ca transmițător al drepturilor sale asupra acestui teren către Ioan Mateescu, nu are nici o înrăurire dăunătoare acestuia față de G. Manolescu, ultimul cumpărător, întrucât nu negăsirea numelui lui Isaia Lerescu în opisul alfabetic ce se ține de grefe după numele proprietarilor pentru ușoara găsiere a actelor de proprietate, face neopozabil actul lui Ioan Iordan lui G. Manolescu, intimatul de azi, ci întregul conținut al actului cu descrierea și individualizarea precisă a terenului, mai ales cu numele și pronumele vânzătorului și al cumpărătorului, în acelaș timp acestea în totalul lor dau caracterul legalei transcrieri. Or, asemenea caracter complet îndeplinește transcrierea din 7 Iunie 1911 a actului lui Ioan Iordan, căci terenul este bine individualizat prin acel act, ca și numele și pronumele celui ce a vândut, Ioan Mateescu, cași a celui ce a cumpărat, Ioan Iordan, deci și lui G. Manolescu, ca terțiu care a transcris actul său la 24 Iunie 1911, vânzarea și transcrierea

actului lui Ion Iordan, operată la 7 Iunie 1911, fi este opozabilă, indiferent că Ion Mateescu, autorul lui Ion Iordan, nu transcrisese actul său ce avea din 1891 dela Isaia Lerescu ; apelantul prin urmare și-a consolidat față de terții dreptul său de proprietate și cată a fi menținut ca atare în stăpânirea locului, iar recunoașterea acestui drept se poate foarte bine face pe calea contestațiunii, ca în speță ;

Considerând, în al doilea loc, că chiar dacă vițiul netranscrierii actului dela Isaia Lerescu către Ion Mateescu ar fi neacoperit, ipotetic discutând, încă în al doilea rând, apelantul este proprietar *erga omnes* al terenului în litigiu, pe temeiul prescripției de 10 ani unită cu justul titlu, actul de vânzare din 19 Octombrie 1891 dintre Isaia Lerescu, adevăratul proprietar, și Ion Mateescu, primul cumpărător ;

În adevăr, din depozițiile tuturor martorilor audiați în cauză la prima instanță, rezultă că Ion Mateescu, primul cumpărător, a stăpânit singur și în nume de proprietar terenul în litigiu dela 19 Octombrie 1891 până la 1896 și prin ginerile său G. Manolescu, ca uzufructuar, dela 1896 până la 1911, adică mai bine de 20 ani, și că d-na Iulian n'a stăpânit niciodată în acest interval terenul în litigiu. Dacă la această stăpânire în nume de proprietar a autorului lui Ion Iordan, a lui Ion Mateescu, primul cumpărător, se adaogă titlul său de proprietate, din 1891, chiar infectat față de terții, deci și de Manolescu, de vițiul netranscrierii titlului, care cu drept cuvânt servește drept un just titlu, atunci apelantul de astăzi își dovedește cu suficiență și în acest chip dreptul său de proprietate, căci stăpânirea lui de mai bine de 10 ani a avut darul publicității de a face cunoscut tuturor, deci și terților, că dânsul e proprietarul terenului cumpărat cu act olograf, dar netranscris ;

Considerând că, dacă în adevăr prescripția achizitivă unită cu just titlu și buna credință, presupune în majoritatea cazurilor o transmitere imobiliară dela un *a non domino* către posesor, pe care are darul de a-l consolida definitiv asupra imobilului, așa cum susține majoritatea Curței, aceasta nu însemnează că atunci când titlul care are un viciu emană dela adevăratul *domino*, dela adevăratul proprietar, nu poate servi drept just titlu celui ce adaogă la el și posesia de 10 ani, căci dacă cel care stăpânește pe temeiul unui titlu ce emană dela un neproprietar, este preferit și poate prescrie, cu atât mai mult un altul, care pe lângă posesia de 10 ani liniștită, neturburată și exercitată în nume de proprietar, adaogă și un titlu necomplet de proprietate, dar care emană chiar dela adevăratul proprietar, o decădere a acestuia, care are și trădează mai complect *animu domini*, decât cel d'întăiu, este nejustificat și lipsit cu totul de rațiunea de care a fost călăuzit legiuitorul în decretarea efectelor prescripției de 10 și 20 ani ;

Față de toate acestea, apelantul dovedindu-și cu prisosință dreptul său de proprietar al terenului în litigiu față de intimat, apelul său credem că urmează a fi admis, respingându-se în totul contestația făcută de Gh. Manolescu, intimatul de astăzi, fără a mai fi nevoie, ca inutilă, de a se discuta și admite proba testimonială invocată de apelant.

Semnat, Ef. Antonescu.

TRIBUNALUL IAȘI, SECȚIUNEA I

Audiența dela 26 Noembrie 1912

Președința d-lui D. Volanski președinte

Tănase Ionescu cu Direcția C. F. R.

RISC PROFESIONAL. — RĂSPUNDERE. — DACĂ POATE SERVI DE BAZĂ UNEI ACȚIUNI ÎN JUSTIȚIE. — ART. 1000 ȘI URM. COD. CIV.

PRESCRIPTIE. — ACȚIUNE CIVILĂ DERIVÂND DINTR'UN DELICT PENAL. — RĂNIRE PRIN IMPRUDENTĂ. — ART. 248 ȘI 249 COD. PENAL ȘI 593—595 PR. PENALĂ.

ACȚIUNE CIVILĂ. — DELICT PENAL. — DACĂ PARTEA DĂUNATĂ POATE SCHIMBA CALIFICAREA FAPTULUI ÎNVOCÂND UN DELICT CIVIL. — ART. 593—595 PR. PENALĂ.

1° Răspunderea derivând din riscul profesional nu poate servi drept temei legal unei acțiuni în daune, această răspundere nefiind consacrată de legislația noastră.

2° Neîngrijirea, nebagarea de seamă sau nepăzirea regulamentelor, în exercițiul unui serviciu, atunci când din cauza lor s'a provocat rănire sau omor, constituie un delict penal, și partea lezată, dacă nu s'a constituit parte civilă, nu poate să-și valorifice drepturile pe cale civilă separată, decât înaintea împlinirii termenului de 5 ani, cerut de lege pentru prescripția acțiunii publice, deoarece acțiunea civilă derivând dintr'un delict penal, se prescrie prin aceeaș trecere de timp prin care se prescrie și delictul însuș.

3° Partea lezată printr'un fapt care întrunește toate elementele unu delict penal, nu poate să schimbe calificația faptului dăunător de care se plânge, prezentându-l în instanța civilă ca un delict pur civil, deoarece prin acest mod s'ar eludă consecințele prescripției de cinci ani, prevăzută de legea penală.

No. 482. — Sau prezentat : reclamantul, asistat de d-l avocat Eugen Herovan ; Direcția C. F. R., prin d-l avocat Ottulescu.

Tribunalul,

Având în vedere petiția înregistrată la No. 8566, din 27 Iulie 1911, prin care Tănasa Ionescu zis Melinte I. Tănase, domiciliat în Iași, intentă acțiune civilă împotriva direcțiunii Căilor Ferate Române, pentru a fi despăgubit de infirmitatea dobândită în timpul pe când își îndeplinea obligațiunile serviciului său de lăcătuș de revizie în gara Iași ;

Având în vedere că reclamantul se plânge că în ziua de 16 Maiu 1908, pe când se află suit pe scara unui vagon pentru a-și îndeplini obligațiile serviciului său de lăcătuș de revizie, o locomotivă, care până în acel moment manevrase pe linie, veni pentru a se atașa la trenul la care se află și vagonul pe care el eră suit, că tamponarea s'a făcut într'un chip așa de neprevăzut și de violent, în cât a fost răsturnat pe linie, isbit cu capul de scară, brațul drept i-a fost strivit, așa că a trebuit să-i fie amputat ;

Având în vedere că reclamantul, prin avocatul său, susține că răspunderea direcției Căilor Ferate

Române pentru acest fapt ar decurge : 1) din răspunderea ce o are pentru faptele prepușilor ei, vinovați în specie de a fi făcut atașarea locomotivei la vagonul pe a căreia scară se află și reclamantul, în chip atât de neprevăzător și de violent în cât s'a dat naștere accidentului ; 2) din răspunderea ce o are pentru lucrurile care se află sub paza sa (art. 1000 cod. civ.) ; 3) din faptul că ea trebuie să suporte rizicurile profesionale ale serviciului ce conduce ;

Având în vedere că, la aceste susțineri ale reclamantului, direcția C. F. R. prin avocatul ei, opune : că, în lipsă de text de lege, răspunderea rezultând din rizicurile profesionale nu poate servi de fundament acțiunii reclamantului ;

Că, răspunderea din cauza lucrului aflat sub paza direcției C. F. R. de asemenea nu poate fi invocată, de oarece în speță accidentul nu s'a produs în nici un caz din cauza lucrului, ci din cauza felului în care prepușii direcției C. F. R. au manevrat cu dânsul ;

Că, în ce privește răspunderea pe care ar avea-o direcția C. F. R. pentru faptele prepușilor săi, și anume că atașarea locomotivei de vagoane s'ar fi făcut într'un chip neprevăzut, și că tamponarea ar fi fost violentă, aceasta ar constitui elementele delictului de rănire prin imprudență prevăzut de art. 248 cod. pen., și că în acest caz opune finea de neprimire constând în aceea că delictul penal fiind prescris, e prescrisă atunci și acțiunea civilă, conform art. 594 pr. pen. ;

Considerând că, respunderea derivând din riscul profesional nu poate servi drept temei legal al acțiunii reclamantului, această răspundere nefiind consacrată în legislația noastră, decât abia prin legea pentru organizarea meseriilor, posterioară accidentului, din cauza căruia se reclamă ;

Că, de altfel, în cazul de față, această idee a rizicului inerent serviciului C. F. R. nici nu-și poate avea loc în cumpăna judecăței, de oarece reclamantul nu se plânge de un accident ce s'ar fi produs prin forța împrejurărilor într'un serviciu prin sine însuși primejdios, ci se plânge că accidentul s'a întâmplat din cauza unei anumite mișcări greșite a prepușilor direcției C. F. R. ;

Că, tocmai din această pricină și răspunderea ce ar derivă din lucru, trebuie înlăturată, întrucât accidentul nu s'a produs în nici un caz din cauza naturii defectuoase a lucrului, ci din cauza modului cum prepușii direcțiunii C. F. R. au imprimat acestui lucru mișcarea ;

Că, prin urmare, acest fapt al prepușilor, cauza imediată a accidentului, poate fi și singura sorginte de răspundere pentru direcția C. F. R. ;

Având în vedere însă, în această privință, finea de neprimire ridicată de părât ;

Având în vedere că, neîngrijirea, nebagarea de

seamă sau nepăzirea regulamentelor, în exercițiul unui serviciu, atunci când din cauza lor s'a provocat rănire sau omor, sunt considerate de legea penală ca „delicte“ și sunt pedepsite ca atare (art. 248, 249 cod. pen.);

Având în vedere că, reclamantul a invocat această neîngrijire și nebăgare de seamă în sarcina prepușilor direcției C. F. R., și anume în sarcina mecanicului și a șefului de manevră, pretinzând că din cauză că nu s'a dat semnalul la timp, s'a întâmplat accidentul în urma căruia reclamă astăzi dauna;

Că, astfel fiind, reclamantul fie că și ar fi valorificat dreptul său la daune ca parte civilă în acțiunea penală ce eventual s'ar fi putut deschide în contra prepușilor mai sus menționați ai direcției C.F.R., fie că ar fi voit să-și valorifice acest drept pe cale civilă deosebită, urmă să facă această valorificare a dreptului său la daune, în curs de cinci ani dela data când accidentul s'a produs, timp după care dreptul său devenea stins prin prescripție (art. 593-595 pr. pen.; Alexandresco, vol. V, pag. 508, vol. I, ed. II, pag. 648, notă).

Că, această normă, după care acțiunea civilă derivând dintr'un delict penal, se prescrie prin aceeași trecere de timp prin care se prescrie și delictul însuși, a fost dictată legiuitorului de un motiv de ordin social superior, și anume: de a nu permite redeschiderea discuțiilor asupra unui fapt penal prescriș — și în care societatea prin ministerul public nici nu ar mai putea fi reprezentată, — în singurul interes al dreptului la despăgubiri a părții civile, care nu avea decât să fie mai vigilentă, urmărindu-și dreptul ei la despăgubirile derivând din faptul penal, înainte de a aștepta ca acesta să fie prescriș (Planiol, II, pag. 267);

Că, singurul caz, prin urmare, când dreptul reclamantului Tănasă Ionescu la daune nu ar fi prescriș, ar fi acela când s'ar dovedi că faptul de neîngrijire și de nebăgare de seamă invocat în sarcina prepușilor C. F. R. (a mecanicilor și a șefului de manevră), și din cauza cărora s'a produs accidentul, nu ar întruni elementele delictului penal de rănire prin impredență, ci ar constitui numai o culpă ușoară, de natură a angaja simpla răspundere civilă a direcției C. F. R., respunzătoare din punct de vedere civil pentru prepușii săi;

Deși însă reclamantul s'a încercat să prezinte chestiunea și sub această față, acest mod de argumentare cată a fi respins, căci din moment ce reclamantul pretinde că accidentul de pe urma căruia arămas cu brațul sdrobot, s'a produs din cauza modului violent și neprevăzut în care mașina a fost atașată de către prepușii direcției C. F. R., la vagonul pe care el se află, el acuză pe acești prepuși și de delictul prevăzut de art. 248 și 249 codul penal, cari prevăd și pedepsesc tocmai delictul comis de acela care

„din neghibăcie, din nesocotință, din nebăgare de seamă, din neîngrijire sau din nepăzirea regulamentelor va cauză altuia răniri, etc.“.

Că, prin urmare, faptul prepușilor direcției C. F. R. de pe urma căruia reclamantul cere astăzi daune, constituind un delict prevăzut de codul penal, este neadmisibil, odată ce acest delict s'a prescriș prin trecerea de cinci ani dela data când a fost comis, ca reclamantul să obțină totuși daune pentru prejudiciul suferit din cauza lui, prezentându-l înaintea justiției sub culorile atenuate ale unui delict pur civil, ale unei *culpa levis* de natură a angaja numai responsabilitatea civilă a celui vinovat, în speță a direcției C. F. R. pentru prepuși;

Căci dacă ar fi admisibil ca] partea lezată printr'un fapt întrunind toate elementele delictului penal, să schimbe calificația faptului dăunător de care se plânge, după cum o povățuește interesul, atunci nici odată ea nu ar mai putea avea de suferit consecințele prescripției penale, fiindu-i de ajuns a prezenta faptul prin care a fost păgubită, odată ce acesta ar fi prescriș, ca fiind independent de orice caracter penal, pentru a putea triumfa în acțiunea ei, (Garaud pag. 596, Aubry & Rau pag. 751) de oarece ne pare cu neputință a admite că o persoană oricât ar fi fost ea lezată, să poată pentru realizarea unui interes pecuniar al ei, — asupra căruia nu a vegheat la timp — aduce în discuție, fie chiar sub această formă deghizată și atenuată, un delict asupra căruia un interes social superior cere să domnească tăcerea odată ce timpul prescripției s'a împlinit;

Considerarea acestui interes social a determinat chiar părerea susținută de unii autori că această prescripție a acțiunii civile derivând din un fapt penal, ar fi de ordine publică, trebuind să fie invocată din oficiu de judecător (Vezi Alexandresco, vol. V, pag. 512; Garaud, pag. 598—599);

Cu atât mai mult cată dar ca această prescripție să fie admisă, când pârâtul o invoacă ca o fine de neprimire a acțiunii;

Că, astfel fiind, discuția asupra celei de a doua fine de neprimire propusă de pârât în subsidiar și anume că acțiunea reclamantului urmează a fi respinsă și pentru motivul că el și-a primit sub forma unei pensii dela direcțiunea Căilor Ferate Române despăgubirea cuvenită pentru accidentul ce a suferit, este lipsită de interes, tribunalul hotărând respingerea acțiunii pe baza finei de neprimire intemeiată pe prescripție.

Pentru aceste motive, redactate de d-l magistrat stagiar Alexandru C. Coroi, respinge.

Semnați: D. Volanschi, Gr. Șuțu.

Observație. — Un impiegat inferior al Căilor ferate, un biet lăcătuș a căzut victima datoriei sale, căci

pe când el erà suit pe un vagon spre a-și îndeplini serviciul său, o locomotivă se așează la trenul unde erà vagonul pe care el erà suit, însă într'un mod atât de brusc și de violent, în cât bietul lăcătuș cade jos și din această cauză pierde brațul drept, așa că astăzi el nu mai poate să-și agonisească hrana de toate zilele.

Dacă astfel stau lucrurile, o culpă există de sigur în specie și, prin urmare, și o responsabilitate din partea Direcției Căilor ferate, căci nu mai încap nicio îndoială că Direcția drumului de fer este responsabilă de greșele comise de funcționarii săi în exercițiul funcțiunii lor ¹⁾.

În alte țări, unde drumurile de fier nu se exploatează de Stat, această responsabilitate apasă asupra Companiilor concesionare.

S'a decis chiar că simpla întârziere a sosirii unui tren într'o anumită localitate poate, după împrejurări, da loc la daune în folosul călătorilor, dacă întârzierea provine dintr'o culpă a Companiei și dacă această culpă a cauzat un prejudiciu ²⁾.

Ce se întâmplă însă în speța judecată de tribunalul din Iași? Victima acestui nenorocit accident, datorînd numai unei întâmplări faptul că n'a rămas mort pe loc, se mulțumește mai mulți ani cu o mică pensie ce-i servea Direcția dintr'un fond special și n'a mai făcut proces. Mai târziu însă luându-și de seamă și, după toate probabilitățile, fiind pus la cale de cineva, bietul nenorocit pornește o acțiune contra Direcției drumurilor de fier. Această acțiune a fost însă astfel introdusă încât nu se impută Direcției un simplu delict civil, care se prescrie prin 30 de ani, ci un delict penal, care se prescrie prin *cinci* ani, așa ca avocatul Drumului de fier a invocat prescripția, și nici nu putea face altfel, fiindcă el erà dator să opue toate mijloacele de apărare. Faptul penal fiind prescris, de sigur că erà prescrisă și acțiunea civilă care izvorea din acest fapt. Soluția, în drept, este perfect juridică și tribunalul o admite cu drept cuvânt; căci ar fi fost straniu, în adevăr, ca un delict să fi putut motiva o acțiune în daune, atunci când înaintea tribunalelor represive acest delict n'ar mai fi putut să fie constatat, fiindcă erà prescris ³⁾.

Soluția este, precum spunem mai sus, juridică și tânărul magistrat stagiar, d-l Al. Coroi, care a redactat sentința, a motivat-o cât se poate de bine. Am avut ocazia de a semnală și aprecia la justa

1) A se vedea numeroasele cazuri în care jurisprudența a avut a se pronunța asupra acestei responsabilități, în tom. V al Coment. noastre, p. 418, 534, etc.

2) Trib. St. Calais, *Dreptul* din 1901, No. 62 Cr. Feraud-Giraud, *Code de transports par chemin de fer*, III, 372. Vezi și tom. IX al Coment. noastre de drept civil, p. 285, *ad notam*.

3) Vezi, pe lângă numeroasele autorități citate în acest sens, în tom. V al Coment. noastre, p. 508, nota 4, trib. Ilfov și Cas. rom. *Dreptul* din 1907, No. 20 și Bult. Cas. 1906, p. 1219, etc.

lor valoare și alte sentințe redactate de acest tânăr muncitor și priceput ⁴⁾.

Toate acestea sunt bune, însă cum rămâne cu bietul nenorocit, care astăzi nu mai poate munci și care, spre a putea trăi, trebuie să întindă cealaltă mână, singura care i-a mai rămas.

Avem ferma convingere că Direcția drumului de fer, în capul căreia se găsește un inginer eminent, harnic și capabil, nu va lăsa pe funcționarii săi să moară de foame. Orice funcționar, oricât de mic ar fi, a acestei însemnate ramure de administrație a Statului român, care este cu zilele în mână, trebuie să știe că, la caz de nevoie, el este dator să moară la postul său; însă în acelaș timp el trebuie să știe că, la un caz de nenorocire, fie acea nenorocire întâmplată chiar din culpa lui, restul zilelor sale și al familiei lui este asigurat. Statul este dator să dea acest exemplu, căci numai astfel va avea funcționari zeloși și devotați.

Aceasta este concluzia ce ne-a sugerat frumoasa sentință a tribunalului Iași, în contra căreia probabil nici nu se va mai face apel.

D. ALEXANDRESCO

4) Vezi *Dreptul* din 1910, No. 59.

BULETINUL PUBLICAȚIUNILOR JUDICIARE

Tribunalul Ilfov, secția comercială

No. 464. — 16 Ianuarie 1913.

Având în vedere petiția înregistrată la No. 2076 din 1913, prin care Banca Română de comerț și industrie cere a se face formalitățile prescrie de art. 355 cod. com. cu privire la pierderea unei cambii.

Având în vedere că, după art. 355 cod. com., proprietarul unei cambii perdută sau sustrasă poate cere anularea ei la tribunalul locului plăței, dacă va justifica atât pierderea cât și sustragerea ei.

Având în vedere că petiționarul, astăzi înaintea noastră, a dovedit pierderea unei cambii în valoare de 5.000 lei, semnată de Ing. N. Ivănescu, în ordinul d-lor Ion Pascu & Co., emisă la 29 Mai 1912 și cu scadența la 20 Noembrie;

Că, dar, cererea făcută prin petiția înregistrată la No. 2076 din 1913, cată a fi încuviințată.

Pentru aceste motive,

Noi, primul-președinte al tribunalului comercial Ilfov, ordonăm ca orcine posedă o cambie în valoare de 5000 lei, semnată de inginerul N. Ivănescu, în ordinul d-lor Ing. I. Pascu & Co., și girată petiționarei, scăzută la 20 Noembrie 1912 și protestată la 21 Noembrie 1912, să o prezinte în termen de 40 de zile dela data și publicarea acestei ordonanțe, înștiințând că în lipsă de neînfățișare, ea se va declara nulă și fără tărie în mâinile orcuui s'ar găsi.

Această ordonanță se va afișa și publica în *Monitorul Oficial* și ziarul *Dreptul*.

p. Prim-președinte, N. T. METAXA.

Grefier, A. Predescu